REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 080 81 80
E: gp@zagovornik-rs.si

Številka: 0700-27/2022/2
Datum: 10. 6. 2022

Zadeva: PREDLOG ZA NEUVEDBO POSTOPKA PO URADNI DOLŽNOSTI (34. člen ZVarD)

Opis bistvenih elementov prejete zadeve:

Zagovornik je dne 7. 6. 2022 prejel anonimno zaprosilo za opredelitev do sklepa Vlade RS, s katerim je bilo ministrstvom, organom v sestavi ministrstva in vladnim službam naloženo, da do torka 7. 6. 2022 do 9. ure pripravijo poimensko preglednico vseh novo zaposlenih in premeščenih javnih uslužbencev, skupaj s podatki o nazivih, plačnimi razredi in tipi zaposlitve, za obdobje od 1. januarja 2020 do 1. junija 2022.

Anonimni prijavitelj navaja, da Ustava RS v prvem odstavku 63. člena določa, da je protiustavno vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti ter razpihovanje narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva in nestrpnosti. Meni, da zato sklep vlade, ki ločuje na uslužbence, ki so se zaposlili pred ali po 1. 1. 2020, vsekakor predstavlja neenako obravnavo javnih uslužbencev, saj se jih ločuje po datumu zaposlitve. Prijavitelj prosi za opredelitev do omenjenega sklepa (zlasti z vidika, ali je sklep zakonit; ali obstaja pravna podlaga za sestavljanje seznamov na takšen način; na kakšni pravni podlagi se lahko ločuje uslužbence glede na določen presečni datum, itd.).

*

Razlogi za uvedbo postopka po uradni dolžnosti:
/

Razlogi proti uvedbi postopka po uradni dolžnosti:

Skladno s prvim odstavkom 34. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD) lahko Zagovornik začne obravnavo diskriminacije po uradni dolžnosti, če je o obstoju diskriminacije seznanjen na podlagi anonimnega predloga, predloga tretje osebe ali na drug način. Za obravnavo po uradni dolžnosti zagovornik pridobi soglasje diskriminirane osebe, razen če diskriminirane osebe ni mogoče določiti ali je diskriminirana (večja) skupina oseb ali gre za primer, ki je splošno pomemben za varstvo pred diskriminacijo, kar zagovornik oceni za vsak primer posebej (drug odstavek 34. člena).

Zagovornikove naloge in pooblastila ureja 21. člen Zakona o varstvu diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljevanju: ZVarD), ki Zagovornika pooblašča za obravnavo primerov domnevne diskriminacije ter nudenje neodvisne pomoči in svetovanje diskriminiranim osebam pri uveljavljanju njihovih pravic v zvezi z varstvom pred diskriminacijo. Zagovornikovo področje dela se nanaša na pojavne oblike diskriminacije, pri kateri gre, kot to določa 4. člen ZVarD, za neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki

ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničevanje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti.

Pri diskriminaciji mora biti specifična osebna okoliščina pomemben razlog za slabšo obravnavo. Gre za prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statuse, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka. Med osebne okoliščine skladno s 1. členom ZVarD štejejo spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katera koli druga osebna okoliščina.

Da lahko govorimo o diskriminaciji, morajo torej biti izpolnjeni sledeči elementi: osebna okoliščina posameznika, zaradi katere se diskriminacija dogaja; poseg v človekovo pravico, svoboščino, drugo pravico, pravni interes ali ugodnost; prikrajšanje v primerjavi z drugimi posamezniki ali skupinami v primerljivem položaju; vzročna zveza med osebno okoliščino in obravnavo, ki je je predlagatelj deležen; odsotnost izjem od prepovedi diskriminacije. Le ravnanje, pri katerem so podani vsi omenjeni elementi, zakonsko gledano pomeni diskriminacijo.

Iz podanega anonimnega dopisa ne izhaja, da bi šlo v zadevi za vprašanje diskriminacije, kot jo opredeljuje ZVarD. V zadevi namreč ni mogoče zaznati bistvenega elementa diskriminacije, tj. osebne okoliščine, ki bi bila razlog slabše obravnave določene skupine posameznikov. Okoliščina kdaj (časovno, datumsko) je bil posameznik zaposlen oz. premeščen, ni okoliščina, ki bi jo ZVarD prepoznaval kot predmet varstva, kajti časovna komponenta zaposlitve ne predstavlja osebne značilnosti, lastnosti posameznika, ki bi bila trajno in nezdružljivo povezana z določenim posameznikom ali njegovo osebnostjo.

Ker torej v izpostavljeni zadevi ni mogoče zaznati suma ravnanj, za obravnavo katerih je pristojen Zagovornik oziroma v izpostavljeni zadevi ne gre za problematike, ki bi sodile v področje dela Zagovornika, slednji v zadevi ne more ukrepati. V konkretni zadevi tako ne more izvesti postopka ugotavljanja diskriminacije ali pa se vsebinsko opredeljevati do izpostavljenih vprašanj (v smislu svetovanja), saj se slednja ne nanašajo na področje urejanja, za katerega je skladno z ZVarD pristojen Zagovornik. Glede na navedeno predlagam, da se postopek ugotavljanja diskriminacije po uradni dolžnosti v konkretni zadevi ne uvede.

Predlagateljica:
Mojca Šmid
Svetovalka Zagovornika II

Izpolni predstojnik Zagovornika:

Predlog se: **- Odobri** - Ne odobri

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOST

Poslano:
- zbirka dok. gradiva